

17. Identifikoni në fragment një rast të përdorimit të ironisë dhe shpjegojeni atë.

2 pikë

18. Analizoni pse poeti po përjeton një dramë të madhe. Mendimin tuaj ilustroni me vargje ose detaje nga poezia.

2 pikë

19. Zbuloni vargjet ku trishtimi i përgjithshëm merr ngjyrim personal. Si jepet ky kalim nga pikëpamja gjuhësore?

2 pikë

PJESA III

Markez

Njëqind vjet vetmi (fragment)

Ishte një periudhë fejeje disi e mugët, sepse italianin vinte gjithmonë kur binte mugëtira dhe gjithmonë kishte një gardenie në thilenë e xhakëtës. Në verandën e tejngopur me aromë manxurane dhe trëndafilash, ai përkhente sonetet e Petrarkës, teksa ajo thurte dantella, derisa mushkonjat i detyronin të kërkonin strehim në dhomën e ndenjies. Ndjeshmëria e Amarantës, sharmi i saj i përmbajtur e, megjithatë magjepsës, kishin endur përreth të fejuarve një si pëlhurë të padukshme merimange, të cilën ai me shumë mundim detyrohej ta hapërdante, ndaj dhe nuk dilte dot nga shtëpia e saj më parë se ora tetë e mbrëmjes. Me kartolinat që i vinin Pietro Krespit nga Italia ata bënë një album shumë të bukur: ishin pamje çiftesh të dashuruar ndër parqe të vetmuar, të stolitura me vizatime zemrash të shpuara me shigjetë e me fjongo të arta që i mbanin pëllumbat në sqep.

Të gjitha shenjzat tregonin se Amaranta po ecte drejt një lumturie pa shqetësime e tallaze. Vetëm se ajo, krejt ndryshe nga Rebeka, nuk po rrëfente kurrfarë padurimi. Po me atë durim, me të cilin i qëndiste me ngjyra të larmishme sofrabezet, i punonte me grep dantellat dhe sajonte me punim kryqi pallonj dhe lloj - lloj shpendësh, priste dhe çastin kur Pietro Krespi të mos mundte më ta përballonte dufin e zemrës. Dhe kur çasti erdhi së bashku me shirat e tetorit, Pietro Krespi ia hoqi gjergjefin nga prehri dhe ia mori dorën mes duarve të tij.

- Tani nuk po më pritet dot më!- i tha. – Muajin tjetër do të martohem!

Amaranta nuk është se u drodh nga ajo prekje e duarve të tij të ftohta. E tërhoqi dorën nga të tijat si ndonjë kafshëz që merr arratinë dhe iu rikthye sërishmi punëdores.

- Lëri marrëzitë, Krespi,- i tha dhe fytyra iu shtrembërua nga një buzagaz i kithët. - Unë as e vdekur nuk do të martohesha me ty.

Pietro Krespi e humbi toruan. Nisi të qante me ngashërim dhe sa s'i theu gishtërinjtë e dorës nga dëshpërimi.

- Mos e humb kot kohën. Në qoftë se vërtetë më do, bën mirë mos të shkelësh më kurrë në këtë shtëpi! – Kjo ishte e gjitha ç'i tha Amaranta, për të mos iu kthyer më këtij muhabeti.

E la pas dore punën, e ngryste ditën në zyrën e vogël në anën e pasme të dyqanit, duke shkruar letra dashurie, që ia dërgonte Amarantës, duke i futur në zarfa o petale lulesh, o flutura të thara; por ajo ia kthente ato letra pa i hapur fare. Më pas ai mbyllej me orë të tëra dhe i binte kitarës. Një natë prej netësh ia mori dhe këngës. E gjithë Makondoja u zgjua si e magjepsur, a thua të ndodhej në qiellin e shtatë: dëgjonin të përgjëruar tingujt e kitarës, që nuk dukeshin se ishin të kësaj bote; dëgjonin zërin e prushtë të një mashkulli, që kurrë ndonjëherë s'e kishin dëgjuar më parë. Në të gjitha shtëpitë e fshatit Pietro Krespi pa drita të ndezura, po nuk pa të ndizej ndonjë dritë në dritaret e Amarantës. Më dy nëntor, të Dielën e të Vdekurve, vëllai i tij hapi dyqanin dhe i gjeti të gjithë shandanët ndezur, të gjitha kutitë muzikore të kurdisura, të gjitha orët të ndaluara në një pasmesnate dhe, në mes të atij ndriçimi dhe kumbimi tingujsh të ngatërruar, e pa Pietro Krespin të tryeza e punës me damarë të prerë dhe me të dyja duart të kredhura në një legen të mbushur me alkool.

Varrimi qe madhështor. Amaranta nuk doli nga dhoma e gjumit. Në shtrat siç ishte dëgjoi vajin e Ursulës, hapat dhe pëshpërimat e njerëzve që vërshuan shtëpinë, dëgjoi dhe vajin e vajtocave. Pastaj nuk dëgjoi më asgjë, ngaqë pllakosi një heshtje e thellë dhe u ndie kundërmimi i luleve të shkelura. Edhe për mjaft kohë, sapo binte mugëtira, Amarantës i bëhej sikur ndiente livandon e Pietro Krespit, por gjente në vete forcë sa të mos përhumbej në atë kujtim të mynxyrshëm. Ursula asaj i hoqi vizë. Ajo as që i ngriti sytë dhe nuk shprehu kurrfarë keqardhje atë ditë, kur Amaranta hyri në kuzhinë dhe vuri dorën në prushin e vatrës dhe e mbajti sa i dhëmbi aq fort, saqë nuk ndjeu më kurrfarë dhimbje, por vetëm erën e mishit të saj të përzhitur. Ishte një kurë e tmerrshme për t'u shëruar nga brejtjet e

padurueshme të ndërgjegjes. Disa ditë e panë të endej nëpër shtëpi me dorën të futur në një enë me të bardhë veze dhe, kur më në fund iu shëruan plagët e djegies, u duk sikur e bardha e vezës ia kishte mbyllur çibanët e zemrës. E vetmja gjurmë e jashtme, që i kishte lënë pas tragjedia, ishte fasha prej garze të zezë, me të cilën e pati mbështjellë dorën e djegur dhe që do ta mbante deri në vdekje.

20. Cili është nënteksti simbolik i detajit: *kundërmimi i luleve të shkelura*?

1 pikë

- A) Shpërfillja e njerëzve.
- B) Shenjtërimi i Krespit pas vdekjes.
- C) Shpirti i Krespit që s'gjen qetësi.
- D) Kujtimi i dashurisë së vdekur.

21. Prishja e lidhjes midis Amarantës me Pietro Krespin paralajmërohet me fjalët: “*Vetëm se nuk po tregonte kurrfarë padurimi*”. Shpjegoni pse mungesa e *padurimit* është shenja e parë e asaj që do të ndodhë më pas.

2 pikë

22.

a) Ku qëndron ndryshimi më i madh midis Amarantës dhe Pietro Krespit?

1 pikë

b) A ka diçka të tepruar në mënyrën se si e shpreh Pietro Krespi dashurinë dhe vuajtjen? Argumentoni mendimin tuaj duke e ilustruar me shembuj nga fragmenti.

3 pikë

23.

a) A mendoni se Amaranta është shkaktare e vetëvrasjes së Pietro Krespit? Mbështeteni mendimin tuaj edhe me ilustrime nga fragmenti.

2 pikë

b) Pse Amaranta e djeg dorën pas vdekjes së Krespit? Ç'kuptim simbolik merr fasha e zezë në dorën e saj deri në fund të jetës?

2 pikë

c) Shpjegoni forcën shprehëse që merr fjala *të mynxyrshëm* në fjalinë: “*Gjente në vete forcë sa të mos përhumbej në atë kujtim të mynxyrshëm*”.

1 pikë

24. Lexoni me vëmendje fjalinë: “*E gjithë Makondoja u zgjua dhe dëgjonte si e magjepsur zërin e prushtë të mashkullit që s'e kishin dëgjuar kurrë*”. Cila karakteristikë e banorëve të këtij vendi shfaqet në këtë fragment?

1 pikë

25. Një nga tiparet e rrëfimit të Markesit është parimi i befasisë dhe i përmbysjes së situatës. Gjeni në tekst një moment të tillë dhe shpjegoni pse e përdor shkrimtari këtë mënyrë rrëfimi.

2 pikë
